

Til

Forsvarskommisjonen

Kopi

Tanker rundt økt bruk av reservister i fremtidens forsvar

Innledning

«Samfunnet kan ikke ta seg råd til å ha stående beredskapsstyrker for alle tenkelige scenarier. Da er det bedre å basere seg på mobiliserbare reservestyrker som kan kalles inn ved de uventede, omfattende og langvarige hendelser.» (FFI-studie Heimevernet mot 2030)

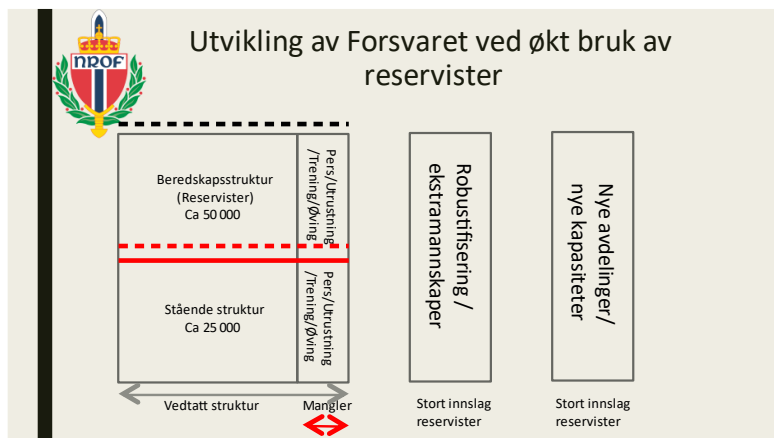
Forsvarssjefen og Forsvaret har signalisert at fokuset ligger på å få det vi har til å virke gjennom å fylle beredkapsstrukturen (NROF bruker begrepet beredkapsstruktur fremfor styrkestruktur da vi mener dette er mer dekkende) med rett kompetanse og trene styrkene våre. FSJ har blant annet uttalt at «Vi må rydde opp i styrkestrukturen slik at den er oppfylt med personell og materiell. Alt personell må vite sin plass i styrkestrukturen og materiell må være tilknyttet avdelingene.» Da Forsvarets beredkapsstruktur består av stadig tjenestegjørende personell og en aktiv reserve, oppfatter NROF at det også er satt fokus på at reservister er en viktig del av bemanningsløsningen for Forsvaret.

Gjennom en artikkel i NROFs medlemsblad Pro Patria nr 1/2022 klargjør sjef Forsvarsstaben begrepsbruk rundt reservister og Forsvarets tanker rundt bruk av reservister fremover. Her understreker hun blant annet at reservister er viktige for Forsvaret - i form av hele avdelinger eller som enkeltpersoner i avdelinger. Reservister er også erstatningsmannskaper i Forsvarets struktur ved langvarige kriser og pågående operasjoner. I tillegg kan de fylle midlertidige kompetansebehov, og bidra i norske forpliktelser i internasjonal tjeneste. Videre skiller hun mellom den aktive reserven, som er styrkedisponert i konkrete stillinger i beredkapsstrukturen og som dermed har forhåndsdefinerte oppgaver i krise og krig, og den andel reservister som ikke er styrkedisponert. Dette er personell Forsvaret kan kalle på ved behov.

For NROF er det gledelig å se denne utviklingen, da vi mener at en gjennom å finne riktig balanse mellom fast ansatte og reservister i strukturen vil kunne øke handlingsrommet og bidra til å sikre tilstrekkelig bemanning av Forsvarets avdelinger og «plattformer».

Forsvarssjefen har nå fått oppdraget å utarbeide et nytt fagmilitært råd (FMR), hvor fokuset er på hvordan forsvarsevnen ytterligere kan styrkes. NROF mener at en fornuftig bruk av reservister, sammen med en styrket stående struktur, vil være et viktig bidrag til dette. Det bør legges til grunn at reservister bør kunne inngå i strukturen og bidra til å levere kapasiteter over hele det militære oppgavespekter i nasjonale og internasjonale operasjoner.

Postadresse	Besøksadresse	Org. nummer	Bankkonto
Postboks 1550 Sentrum, Bygning 60, Akershus festning 0015 Oslo	Bygning 60, Akershus festning 0015 Oslo	971 481 528	5033 05 09241

Bedre utnyttelse av reserver og reservister (Se figur over)

Slik NROF oppfatter det, er det i dag mangler både i den stående strukturen og i beredkapsstrukturen ift. hva som er forståelse av den vedtatte strukturen i forrige Langtidsplan for Forsvaret (Prop. 62 S (2019-2020)). NROF mener det er viktig at Forsvaret intensiverer/viderefører det arbeidet som pågår ift. å få på plass en beredkapsstruktur hvor både stadig tjenestegjørende og reservister er organisert, utrustet, trent og øvd. Dette inkluderer blant annet at alt personell i styrkestrukturen, både i den stående strukturen og i beredkapsstrukturen, må ha nødvendig bekledning og personlig utrustning, inkludert våpen. Vedtatte kadreavdelinger (MP bataljon, CBRN-kompani og tung ingeniørbataljon) må også etableres. Videre er det viktig å få på plass en stående struktur som klarer å gjennomføre daglige operasjoner og produksjon til beredkapsstrukturen på en god måte. Dette betinger en økning av personellrammen, samtidig som Forsvaret må vurdere om eksisterende personellressurser brukes på en best mulig måte.

NROF mener også at det er viktig at det utvikles mekanismer som gjør det mulig å utnytte reservister ut over Heimevernet i større grad ved økt beredskap i fredstid, for derigjennom å kunne bidra til styrket beredskap og utholdenhet i den stående strukturen.

I det lengre perspektivet mener NROF det er viktig å se på hvordan reserver kan bidra til ytterligere styrking av forsvarsevnen gjennom robustifisering, økning av antall avdelinger i Forsvaret og tilførsel av nye kapasiteter på en kosteffektiv måte.

Styrke eksisterende struktur ved økt bruk av reservister

Flere av Forsvarets avdelinger er bemannet med et minimum av personell både i den stående strukturen og i beredkapsstrukturen. NROF mener at en styrket stående struktur, sammen med økt bruk av reservister, vil bidra til økt utholdenhet slik at Forsvaret kan løse oppdrag over tid. Utholdenhet over tid kan økes ved at avdelingenes styrkestruktur tilføres en reserve, bestående av reservister som kan tre inn i avdelingene ved behov og derigjennom utnytte hovedmateriellet bedre. Dette er en reserve som ikke trenger å ha samme krav til trening som de som inngår i dagens beredkapsstruktur og mye av dette personellet kan hentes fra den udisponerte reserven. Dette gjør at en slik styrking kan gjøres forholdsvis raskt og uten for store ressurser, men NROF er opptatt av at også dette personellet er organisert i avdeling/vet hvor de tilhører og at de har personlig utrustning.

Etablere nye avdelinger for å dekke nye identifiserte behov

Forrige Forsvarssjef anbefalte i sitt siste Fagmilitære råd en struktur som var større/mer omfattende enn det gjeldende Langtidsplan (Prop. 62 S (2019-2020)) legger opp til.

NROF mener at en mulig løsning på deler av denne utfordringen kan være å se på muligheten for å opprette nye avdelinger i hele bredden av Forsvaret gjennom å etablere disse basert på en kadre av

stående befall og et høyt innslag av reservister i avdelingene. (Slik som f.eks dagens CSS Bn). Dette vil være en kosteffektiv måte å øke Forsvarets volum. I den grad den stående strukturen ikke er dimensjonert for å produsere til et større forsvar basert på «overskuddet» fra den stående strukturen (De som gjennomfører førstegangstjeneste og/eller slutter i Forsvaret), mener NROF det vil være nødvendig å tenke nytt ift. hvordan «beredskapsstrukturen» kan fylles opp. En alternativ løsning kan være å i større grad gå for direkte rekruttering av reservister til disse avdelingene og gi de en tilpasset militær utdanning. Eksempler på slike avdelinger kan være innenfor luftvern og baseforsvar i Luftforsvaret, innenfor de fleste kapasiteter i Hæren og innenfor baseforsvar i Sjøforsvaret.

Videre vil det kunne være mulig å etablere nye kapasiteter/forsterke eksisterende kapasiteter gjennom å rekruttere personell til reserven som allerede er spesialister innenfor sitt område og som gis nødvendig militær kompetanse ift. hvilken rolle de skal utføre. (for eksempel innen Cyber, droner etc.). Dette krever at en er villig til å se på en kombinasjon av reservister som er en del av «beredskapsstrukturen» basert på frivillighet og reservister som er der basert på verneplikt.

Employer support

For at Forsvaret/forsvarssektoren skal kunne ha ønsket/nødvendig reaksjonsevne er det viktig at Forsvaret/forsvarssektoren og samfunnet har et bevisst forhold til beredskapsstrukturen, og hva dette betyr for den enkelte reservist og dens arbeidsgiver. Forsvaret/forsvarssektoren er avhengig av hele beredskapsstrukturen, ikke bare de som er stadig tjenestegjørende, for å kunne forsvare landet. Dette er det nødvendig å skape forståelse for i samfunnet og hos den enkelte arbeidsgiver.

NROF er opptatt av at «Employer Support» skal være et arbeid for å styrke samarbeidet og dialog mellom Forsvaret og sivile arbeidsgivere for å etablere en gjensidig forståelse mellom Forsvaret, reservisten og dennes arbeidsgiver. Denne gjensidige forståelsen, og et velfungerende samarbeid, er nødvendig for en velfungerende reservistordning og derigjennom et velfungerende forsvar. Uten en slik forståelse og dialog vil det bli vanskelig for den enkelte reservist og arbeidsgiver å planlegge med kortere/lengre arbeidsperioder i Forsvaret.

NROF mener at Heimevernets «Uniform på jobben dagen» er et viktig bidrag til dette, men at det bør suppleres med ytterligere tiltak. Et bidrag kan for eksempel at beredskapsstrukturen omtales i kommende omtale av Forsvaret. (I de fleste sammenhenger snakkes det kun om det stående Forsvaret). Et eksempel på dette er Prop. 1S (2022-2023) som i pkt. 8.1 sier at «I tillegg til ansatt personell består Forsvaret av vernepliktige i førstegangstjeneste». Dette viser et totalt fravær av fokus på beredskapsstrukturen og bidrar i liten grad til å skape forståelse for dette. Videre står det i samme punkt «For å øke tilgangen på relevant kompetanse vil regjeringen i perioden videreutvikle verneplikten, reservistordningen, samt samarbeidsordninger med allierte, næringsliv og andre sektorer», noe som viser at det ikke er fokuset på reservistenes bidrag til utholdenhetsdimensjon/volumdimensjonen, men i større grad på å fylle kompetansehull.

Økonomi

Mens økt bemanning i Forsvaret gir en økt daglig kapasitet, innebærer reservister at Forsvaret også kan øke kapasiteten midlertidig. Reservister er godt egnet til å løse oppdrag i «tid og rom» og kan for eksempel benyttes til utredningsarbeid og lignende som frigjør kapasitet blant de faste ansatte.

Forsvaret har løpende utgifter til de som er i tjeneste, mens reservistene i utgangspunktet kun betales når de er i tjeneste, dvs. i forbindelse med kurs, trening og øving. Reservister trenger i tillegg ikke noen «fast infrastruktur», noe som gjør at det ikke nødvendigvis må bygges nye leire/forlegninger for denne økte kapasiteten.

Utgiftene pr. reservist er derfor mye lavere enn for de som er inne til tjeneste, men vil variere.

Forsvarsvilje

Økt bruk av, og fokus på, reservister kan på en kosteffektiv måte bidra til at flere får et forhold til Forsvaret. Reservister som ivaretas på en god måte gjennom meningsfulle oppgaver, god personlig utrustning, effektiv trening og øving vil være gode ambassadører for Forsvaret og forsvarssaken. Dette vil bidra til økt engasjement rundt forsvars- og sikkerhetspolitikk og økt forsvarsvilje.

NROFs bidrag

NROF, gjennom sitt internasjonale samarbeid, er i god dialog med andre nasjoner vedrørende bruk av reservister. «The Interallied Confederation of Reserve Officers» (CIOR) og «The Interallied Confederation of Medical Reserve Officers» (CIOMR) representerer blant annet mer enn 1,3 millioner reservister i 34 medlemsland, i og utenfor NATO. Det er stort fokus internasjonalt på at reservister kan bidra til å øke både reaksjonsevnen og utholdenheten i de ulike land.

Basert på den kompetanse NROF har om reservister, og bruken av reservister, basert på egne erfaringer og samarbeid internasjonalt, bidrar NROF mer enn gjerne til å skape forståelse for «reservistdimensjonen» med ytterligere dialog med, og innspill til, Forsvarskommisjon.

Med vennlig hilsen

Jørn Buø
President
Norsk Reservistforbund